

CARTE POȘTALĂ ILUSTRATĂ. COLECȚIA REMUS BACIU ILLUSTRATED POSTCARDS. THE REMUS BACIU COLLECTION

Ionela Simona Mircea*

Abstract

This article presents the postcards collection of Remus Baciu, which comprises 430 illustrated postcards dedicated to the city of Alba Iulia. Dated between 1880 and 1940, the images, most of which are original, depict buildings, monuments, churches, parks, streets, shops in Alba Iulia, as well as political or cultural manifestations and religious processions which took place in the city. On the back of many of them is mentioned the name of photographer Bach, who is thought to have been the official photographer of the city at least until 1918. The collection also includes some postcards with photographs by Samoilă Mârza, famous for the shots taken during the national gathering held in Alba Iulia on 1 December 1918, when the union of Transylvania with Romania was decided. In their majority, the postcards are franked and bear stamps and postal markings, sometimes even collector stamps.

Keywords: postcards collection, Alba Iulia, collector Remus Baciu.

Colecția reprezintă un grup de obiecte care se află între ele într-un anume raport, având un element comun care le asigură unitatea. Sistematizarea unei colecții pe baza unui principiu îi conferă acesteia valoarea științifică, artistică, documentară și, nu în ultimul rând, pecuniară.

Colecția de carte poștală ilustrată poate fi definită ca fiind o acumulare de ilustrate de același fel, bine păstrate, adunate sistematic și riguros după un anumit criteriu (perioadă, temă, atelier de fotografie, localitate, mod de realizare, stil, etc.), având o valoare documentară și artistică dată de vechimea, autenticitatea, raritatea și calitatea pieselor pe care le conține și care îi conferă, în același timp, și valoarea materială și competitivitate pe piața de profil, răspunzând astfel exigențelor specialiștilor și curatorilor unor expoziții de gen.

Colecția lui Remus Baciu întrunește cele mai înalte așteptări și exigențe ale cartofilui specializat cu precădere pe ilustrate topografice - prin cantitatea și calitatea ilustratelor sale, prin vechimea și, mai ales, prin raritatea multora dintre ele.

Cele mai valoroase ilustrate din colecție și, ca atare, mai bine cotate, sunt datele între 1880-1940 și fac obiectul acestui studio, al unei expoziții de cartofilie

---

* Muzeograf la Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia

Alba Iulia - Imagini în mozaic (1850-1940). Carte poștală ilustrată. Colecția Remus Baci.

Frumusețea imaginilor, parfumul de epocă, mai mult decât acribia unei informări de specialitate, și, în special, un instinct infailibil de colecționar, l-au determinat pe colecționar să caute și să adune neîncetat, de prin târguri și anticariate, vreme de mai multe decenii, ilustrate cu vechiul oraș Alba Iulia și satisfacția omului de vocație supus întru totul visului său.

Rezultatul efortului de a reconstitui o parte din iconografia de odinioară a orașului este această colecție impresionantă, care și-a găsit locul în câteva albume minuțios aranjate și frumos rânduite de către colecționar pe rafturi de bibliotecă, așteptând cu răbdare să o cunoscă și alții.

Colecția oferă neașteptate satisfacții estetice datorită frumuseții imaginilor, indiferent dacă acestea sunt alb-negru, sepia sau color, atrăgând în mod firesc privirile celor cu care intră-n contact. De asemenea, are o valoare documentară și științifică, nu doar la nivel local ci și la nivel național, prin întreaga problematică.

Colecția Remus Baci generează întrebări și impune răspunsuri despre problemele legate de patrimoniul material și de arhitectură al urbei, reclamând atenția decidenților, obligă la reconștientizarea continuă a valorilor autentice ale trecutului, la apărarea și păstrarea acestora, constituindu-se ca cel mai potrivit argument în sprijinul unei atitudini pro-patrimoniu din partea comunității.

Este o colecție care naște și întreține sensibilități nebănuite putând foarte ușor să devină un stimul puternic de promovare turistică a zonei, tradițional, prin punerea imaginilor în circulație, adunate și publicate ca fond unitar imagistic sau, mai modern, prin studiu și prezentări comparative pe baza acestora între ceea ce a fost orașul odinioară și ceea ce este acum.

Colecția aduce în prim plan omul din spatele ei, model de trăire, strângător de frumos, atras de tradiția autentică a locului, dornic să împărtășească și altora o vocație și o experiență de viață, imagine a românului pentru care comuniunea în armonie cu spațiul și timpul, dar și cu semenul său, este esențială.

Din cele 430 de bucăți de cărți poștale ilustrate cu imagini din Alba Iulia, cele mai multe sunt originale, dar sunt și reeditări, reproduceri după imagini mai vechi. Printre elementele care fac departajarea între originale, reprinturi și reproduceri, vizibile cu ușurință de la prima vedere, sunt diferența de culoare, grafia, calitatea hârtiei, micile intervenții făcute în scop publicitar, supratiparul.

Ilustratele din Colecția Remus Baci sunt fotografii, tipărite ori retipărite după negativele făcute pe clișee pe sticlă ori pe celuloid, obținute de edituri de la fotografi, sunt completate de câteva fotogravuri și fototipii.

Ilustrate burduf, alb-negru și color, cu câte 7 până la 10 ilustrate din categoria topo, formează un întreg, fiind îmbinate și pliate sub forma armonică, cu un sistem de deschidere prin rulare pe laterală, și un mecanism de închidere pe coperta care, prezintă imaginea cea mai deosebită din cadrul ansamblului.

Majoritatea clădirilor vechi din oraș, ce apar în ilustratele din colecție, construite la cumpăna veacurilor XIX-XX, există și astăzi, schimbându-și în timp destinația și fiind renovate. Altele, puține ca număr, au dispărut.

Orașul de jos este reprezentat prin edificiile sale mai importante, piețe, străzi, monumente, parcurile existente atunci. Sunt imagini demult uitate cu Palatul Justiției (astăzi sediul administrației județene), Palatul Gisella (adăpostește acum birouri și mici magazine), Hotelul Europa (aici se află acum câteva birouri de firmă), Hotelul Hungaria, denumit Dacia după Marea Unire (nu mai există), Teatrul Caragiale (în prezent, Casa de Cultură a Studenților), clădirea gării, Piața Mihai Viteazul (reconfigurată și redenumită), clădirea Morii Johanna.

Fortificația bastionară, ridicată în stil Vauban în veacul al XVIII-lea, care a dat ulterior și numele de Cetate noului cartier al orașului, construit în preajma ei, a atras mereu privirile celor veniți din afară, ale turiștilor și ale vizitatorilor ocazionali, uimiți de acest ansamblu arhitectural, bine păstrat, dar și de clădirile și monumentele din incintă. Numeroasele ilustrate cu imagini ale zidurilor cetății și ale construcțiilor sale, unele datate înainte de 1918, altele, după acest an, puse în circulație în scopul promovării orașului, sunt o dovadă a interesului care le-a fost acordat, de către autoritățile, fotografi, librarii, editorii și tipograful timpului.

Porțile fortificației, cu o plastică figurativă interesantă, cu substrat istoric și mitologic, admirate deopotrivă de către localnici și de către călătorii veniți în oraș, s-au bucurat totdeauna de prețuire fiind fotografiate mereu. Aceste imagini au fost editate și reeditate în variante multiple atât înainte de Marea Unire cât și după.

Cu mare impact pentru zonă și la public au fost Biserica romano-catolică din Cetate și, după 1922, Biserica Încoronării, devenită un simbol al unității naționale românești și emblema orașului. Cele mai multe ilustrate ale colecției reprezintă cele două catedrale din oraș, cea romano-catolică și cea ortodoxă, expresii ale spiritualității din zonă și ale istoriei locului.

Apar și alte clădiri din cetate: Biblioteca Batthyaneum (fostă biserică a trinitarienilor care, de-a lungul timpului, a primit destinații diverse), cazarmele militare (azi, clădiri ale altor instituții), Pavilionul ofițerilor (acum, sediu al Muzeul Național al Unirii) și Casina militară (în prezent, Sala Unirii), Palatul episcopului romano-catolic, clădirea Jerihon, clădirea Liceului Majlath (astăzi, unul dintre sediile Universității 1 Decembrie 1918).

Cele două monumente de for public, plasate în parcul de atunci al cetății, ridicate în amintirea generalului Losenau și a românilor căzuți în lupta de la Custozza, sunt reprezentate în ilustrate anterioare și posterioare anului 1918.

Varietatea imaginilor, în cazul aceluiași obiectiv fotografiat din zeci de unghiuri, arată, în același timp, și priceperea fotografului, unghiurile de fotografiere fiind interesante și acum pentru ochiul unui profesionist.

Clădirile importante, piețele, bisericile au fost promovate turistic prin fotografie și ilustrate realizate de-a lungul timpului, imagini care s-au constituit în

adevărate cărți de vizită ale orașului, precum și în certe surse de documentare istorică.

Pe lângă imaginile cu monumente, clădiri, parcuri, chioșcuri, străzi, în colecție se află și imagini cu manifestări politice și culturale, cu procesiuni religioase.

Prezența în număr relativ ridicat a ilustratelor vechi în colecțiile publice și particulare, precum și interesul crescut al unora dintre proprietarii lor de a le face cunoscute prin expoziții și publicații, întăresc convingerea că imaginea, în general, a rămas relevantă în cunoaștere, răspunzând, totdeauna, unei nevoi. Ea păstrează în timp clipa efemeră din viață, ajutând omul fie să cunoască și să înțeleagă istoria mai recentă sau mai îndepărată a unui loc ori a unei comunități, fie să retrăiască momente de mult uitate din propriu-i destin, sub formă de amintiri.

În colecție există ilustrate simple, ce conțin o singură imagine, și ilustrate compuse, din mai multe imagini. Parte din ilustrate sunt clasice, dar există și ilustrate artistice, ce îmbină imaginea fotografică cu grafica și desenul floral.

Două ilustrate din colecție conțin semne heraldice, ceea ce conferă un plus de valoare istorică și artistică ilustratelor, având detalii specifice perioadelor Art Nouveau și Art Déco. Înainte de 1918, textele explicative ale imaginilor cărților poștale, precum și menționarea numelui fotografului sau al firmei (atelier de fotografie, tipografie, editură), ori a amândurora, atunci când apar, pe față și/sau pe verso, sunt în limbile maghiară și germană, în funcție de decizia oficialităților timpului ori a celui care plătea.

După Marea Unire, reapar câteva imagini vechi. Dar noile ilustrate au alături de vechile explicații în limbile maghiară și germană și traduceri ale acestora în limba română, adăugate prin supratipar direct pe imagine. În cazul ilustratelor cu imagini noi explicațiile apar doar în limba română, noua limbă oficială a țării.

Ilustratele topografice ale colecției sunt ofertante, cercetarea lor, imagine-text explicativ, oferind date interesante despre epoca în care au fost realizate, despre atelierul de fotografie și despre fotografiile de atunci, despre editurile timpului și, uneori, despre modul de lucru și, chiar despre tiraje.

În marea lor majoritate, ilustratele topografice au fost făcute, cu siguranță, la solicitarea autorităților, contra cost, de către fotografiile particulare care și-au deschis atelierul și în Alba Iulia imediat după ce fotografia a devenit un domeniu căutat ce putea aduce profit.

Sunt cunoscute, din documentele de arhivă și din reclama publicitară de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX, studiourile de fotografie ale familiei Károlyy Bach, Csejdy Lajos, A. Șternad și Schwarcz Ármin din Alba Iulia, unde se executau, „pe bază de comandă, ireproșabil”, orice lucrări din domeniul fotografiei¹.

¹ Ávéd Jákó, *Gyulafehérvári Kalauz*, 1912, p. 49, 51, 71.

Nu știm deocamdată câte dintre aceste lucrări au fost obținute de către fotografi prin ofertă publică sau prin atribuire directă, cercetarea arhivelor, pe perioada în cauză, fiind foarte anevoioasă și fără certitudinea obținerii unor informații clare și sigure. Totuși, câteva ipoteze există și în legătură cu acest lucru².

În Colecția de carte poștală ilustrată Remus Baci, pe multe ilustrate e menționat, direct pe imagine sau pe verso-ul acesteia, numele fotografului Bach. Mai mult, se cunoaște faptul că până la 1918 în atelierul de fotografie al familiei Bach, agreat de către factorii decidenți din oraș, ajungeau majoritatea comenzilor publice³. Se presupune că Bach a fost fotograf oficial al orașului Alba Iulia, cel puțin până în acest an, multe dintre comenzi fiindu-i atribuite direct de către autoritățile locale ale vremii, dornice să promoveze orașul și să atragă turiști într-o perioadă în care vilegiatura devenise o modă și în spațiul transilvănean⁴.

Au existat și multe inițiative private în domeniu, fotografia fiind o afacere bună iar antreprenorii fotografi erau interesați să obțină comenzi și profit, de la autorități sau de la particulari, într-o lume tot mai atrasă de mirajul imaginii.

Fotografii Bach, rămas loial vechiului regim austro-ungar, a refuzat să facă fotografii poporului român ardelean, adunat la Alba Iulia la 1 Decembrie 1918. Singurele imagini ale zilei de 1 Decembrie 1918, luate pe clișee pe sticlă, au fost făcute de Samoilă Mârza. Imaginile unicat au fost făcute cu dificultate, având în vedere aparatura tehnică necesară dar și mulțimile strânse.

Fotografiile Unirii au o valoare istorică excepțională pentru tezaurul României și i-au adus lui Mârza celebritatea, fiind recunoscut ca fotograf al Marii Uniri a Românilor⁵.

Colecția de carte poștală ilustrată Remus Baci cuprinde câteva ilustrate făcute de Mârza și semnate de el (Samoilă și/sau Emanoilă Mârza) în cei doi ani ai construcției Bisericii de încoronare. Noua biserică trebuia să marcheze Unirea Transilvaniei cu România, hotărâtă la Alba Iulia, după Primul Război Mondial. Catedrala a găzduit încoronarea suveranilor României Mari, Ferdinand I și Maria. Evenimentul s-a desfășurat la 15 octombrie 1922.

După Marea Unire, din reclama publicitară în ziarele locale ale timpului, aflăm de existența atelierelor fotografilor Arthur Bach și A. Șternad, precum și a

---

² O cercetare de arhivă, desigur anevoioasă, poate oferi surprize. În Gazeta Transilvaniei apar anunțuri publicitare prin care fotografiile orașului Brașov ofereau negative contra cost. Sigur și în zona noastră situația este similară.

³ Ávéd Jákó, *Gyulafehérvári Kalauz*, 1912, p. 49.

⁴ *Vezi Enciclopedia României*, vol. IV, București, 1943, p. 177-245.

⁵ Ionela Simona Mircea, *O zi cât un veac de istorie*, în volumul: *Samoilă Mârza, fotograf al Marii Uniri*, Alba Iulia, 2003, p. 5-11.

atelierului *Fotoglob* care lansau tuturor celor interesați de o imagine bună, invitația de a face fotografii la comandă, recurgând la serviciile lor⁶.

Comenzile de ilustrate, publice sau private, profitabile pentru cei implicați, erau și cele mai căutate. O reputație bună, dublată de o reclamă bună, recomandau fotografii, iar menționarea numelui său pe dosul ilustratei aducea un plus de prestigiu și da un plus de valoare acesteia. În același timp, era vorba și de un câștig material bun pentru artist, editură și beneficiarul comenzii (librar, negustor).

Din păcate, puțini fotografi insistau să li se specifice numele, unele menționări exprese, în această privință, fiind făcute doar din motive de reclamă comercială în condițiile în care, în epocă, imaginea pe clișeu era cumpărată de editor.

Colecția cuprinde vederi ilustrate cu imagini fotografice ale unor clădiri din Cetate (porțile, Catedrala romano-catolică, Biserica de încoronare etc.) realizate și semnate de fotografii din Alba Iulia (cele mai multe din perioada 1918-1940) și de fotografii sibiene Josef Fischer (Catedrala romano-catolică, exterior-interior, 1943).

Majoritatea ilustratelor vechi aflate în colecție, au fost tipărite în cadrul unor tipografii din oraș și din zonă. Acestea au menționat pe verso, alături de numele fotografii, atunci când e cazul, și firma care le-a editat, tipografia sau editura. Cele mai dese mențiuni se referă la editurile Francisc (Ferencz) Schäser, Bernát Weiss, Petri F. Vilmos, Gyorgy Papp, Herman Kaufmann, Rosner Rezső din Alba Iulia, iar ceva mai târziu acestora li se adaugă și Editura Geschw. Müller, Editura Ardealul, Editura Alba cu sediul tot în oraș⁷.

Întâlnim în colecție și imagini realizate la edituri din afara orașului precum: Editura Tipografiei Seminariale din Blaj, Tipografia Pannonia din Abrud, Editura Pașca Brutus din Câmpeni, Editura Iosif Drotleff din Sibiu.

Câteva ilustrate au fost realizate chiar și la o editură din Occident. Apare, de pildă, numele Edgar Schmidt, cu firmă în domeniu în Drezda și Budapesta, care, conform mențiunii, a colaborat cu fotografii și editorii locali, Gyorgy Papp⁸.

Realizările editurilor se disting printr-o mai mare grijă de execuție. Sunt incluse aici vederile ilustrate făcute de un specialist fotograf și/sau tipograf la solicitarea autorităților sau a unei persoane particulare, scopul solicitantului fiind de a dispune de o serie a acestora, de care să se folosească, apoi, după voie.

De aceea, cu certitudine, câteva ilustrate amintesc și librarul, persoană particulară interesată direct de această afacere, pentru propriu-i negoț. Astfel, pe unele ilustrate, ceva mai puține ca număr, apare pe verso mențiunea: *Librăria*

⁶ Fehérvári Matei, *Călăuza orașului Alba Iulia și a județului Alba Iulia*, 1934, p. 6; Virgil Cucuiu, *Alba Iulia. Din trecutul și prezentul orașului*, Alba Iulia, 1929, Anexe, p. 10; *Vestea*, 4 nov. 1922, p. 4.

⁷ *Vestea*, 4 nov. 1922, p. 4.

⁸ http://www.tpa-project.info/html/body_edgar_schmidt.html.

Francisc Schäser din Alba Iulia, fotografiat de Sternád sau, în cazul altora, Editura Librăria Solomon Alba Iulia, Librăria Montana Alba Iulia.

Unele cărți poștale prezintă pe dos și alte indicații diverse. Uneori, apare mențiunea: *reproducția interzisă*. Alteori apar precizări legate de publicitate ori este afișat prețul lor. De exemplu, în cazul cărților poștale topografice din 1938 și din 1939, pe verso, în dreapta, sus, e făcută mențiunea: *Dacă scrieți numai o formulă de politeță exprimată în cinci cuvinte. Taxa poștală e 1 Leu în loc de 3 Lei*, iar jos, în stânga: *Foto orig. Copiată de Fotofilm Cluj*. De multe ori, tot pe dos, apare tipărit și câte un număr care indică, probabil, tirajul.

Într-un procent covârșitor ilustratele din colecție sunt francate, poartă însemnele poștei, ștampilă și marcă, uneori chiar și ștampila colecționarilor care le-au avut în colecție. Avem, inclusiv, ilustrate pe care au fost aplicate mai multe mărci și timbre poștale, precum și ștampilele mai multor oficii ale poștei, dovadă a faptului că au fost intens circulate între colecționari atrași în egală măsură de cartofilie, filatelie și marcofilie, dornici ca și în acest mod să-și sporească amândouă colecțiile. Restul sunt cărți poștale procurate, probabil, doar din motive colecționistice și nu poartă nici o urmă a circulației lor. Dacă acestea au constituit obiectul unui schimb, cu siguranță au circulat în interiorul unui plic care le-a protejat.

Drumul ilustratei de colecție de la editură la ultimul colecționar, de multe ori a fost unul anevoios. Ea a trecut din mână în mână, de la tipograf la solicitantul comenzii, de la librar la primul cumpărător, care fie a păstrat-o, devenind poate, în timp, colecționar de vederi, fie a expedit-o împreună cu un mesaj, mai departe. În drumul ei, atunci când a continuat datorită imaginii frumoase pe care o purta, vechea carte poștală ilustrată a cunoscut mulți oameni, a trecut prin mâini multe, a atras multe priviri până a ajuns în colecția lui Remus Baciu.

Acest drum a făcut ca uneori o ilustrată să prezinte îndoituri, fisuri, chiar rupturi pe la colțuri. Chiar dacă, în acest caz, valoarea ei artistică și valoarea ei pecuniară au fost afectate, ea își păstrează aproape intactă valoarea documentară, aducând la lumină informații, altfel pierdute.

În cadrul colecției, pe ilustrate, textul comunicărilor expeditorilor cărților poștale apare într-un procent covârșitor, cum de altfel e și normal începând cu 1905-1906, pe verso-ul acestora, în partea special creată în acest sens printr-o liniatură.

În cazul cărților poștale fără liniatură expeditorii, în marea lor majoritate au împărțit ei înșiși spațiul de pe dosul imaginii pentru a scrie, într-o parte, adresa destinatarului și, în alta, textul propriu-zis al comunicării dorite.

Există și situații destul de numeroase când pe verso, care poate fi sau nu liniat, apare doar numele și adresa destinatarului, textul comunicării fiind scris de către expeditor pe fața ilustratei, direct pe imagine sau pe spațiul liber dintre imaginea propriu-zisă și marginea ilustratei. Pe unele imagini apar și adnotări ale diverșilor deținători, texte care agresează ochiul și îi știrbesc din frumusețe,

reducându-i, de cele mai multe ori, valoarea comercială sau sporindu-i-o, paradoxal, atunci când aparțin unor personalități.

Spre sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX cartea poștală ilustrată a devenit o adevărată modă. Cerute intens pe piață, editurile au retipărit continuu serii după serii, folosind aceleași negative, ori au recurs la reproducere. Așa se explică existența în colecție a dubletelor, tripletelor sau chiar a mai multor exemplare ale aceleiași ilustrate cu aceeași imagine. În epocă, s-a recurs și la colorarea imaginii pentru a o face mai atractivă.

Perioada acestor ani a fost una de vârf în cartofilie. Cartea poștală ilustrată a devenit nu doar un mijloc plăcut de comunicare prin intermediul serviciului de poștă și telegraf, și nici doar un foarte bun bussines, ilustrata dovedindu-se un promotor eficient și relativ ieftin de publicitate și de a face profit, ci și un produs de colecționat. Acum apare un nou domeniu dedicat studiului colecțiilor - cartofilia, și apar colecționarii de ilustrate, cartofilii.

În această perioadă s-au constituit și marile colecții de topografice, care se vor transmite din generație în generație. După Sergiu Gămureac, specialist în cartofilie, în jurul anului 1900 erau consemnați la nivel mondial aproximativ 80 de milioane de colecționari cartofili, iar în România existau vreo 90.000⁹.

Vârful în acest bussines l-a reprezentat perioada anilor 1898-1920. În perioada interbelică interesul pentru cartea poștală a fost ponderat, dobândind din nou consistență la jumătatea secolului XX, fără a mai atinge însă amploarea de altădată.

Poate și acest fenomen explică existența în Colecția de carte poștală ilustrată Remus Baciuc a unui număr mai mare de ilustrate datate în perioada 1880-1918 comparativ cu numărul celor datate ulterior. Totuși, diferența este nesemnificativă, lucru care arată dorința pe care colecționarul albaiulian a avut-o mereu, de a aduna cam tot ce a găsit pe piață în categoria ilustratelor orașului Alba Iulia, fără a ține seama, strict, de datare ori de faptul că putea fi vorba de imagini pe care le-ar fi avut deja.

Analiza colecției și studiul ei comparativ cu altele, similare, și amintim aici colecția de ilustrate a muzeului albaiulian¹⁰, a Direcției Județene Alba a Arhivelor Naționale, a colecționarului teiușan Cristian Florin Bota¹¹, despre care nu o dată am scris, ne permite să afirmăm că avem în față o colecție bună, credem noi, aproape completă, oferind tuturor, în egală măsură, specialiști cartofili și novici, posibilitatea

⁹ Silviu N. Dragomir, *Istoria cartofiliei românești*, București, 2010, p. 27.

¹⁰ Ionela Simona Mircea, *Alba Iulia în imagini de altădată. Din colecția de carte poștală ilustrată a muzeului albaiulian*, în vol. *Istoricul Dan Demșea la a 70-a aniversare*, Arad, 2011, p. 140-149.

¹¹ Horia Ciugudean, Ionela Simona Mircea, Cristian Florin Bota, *Colecții și colecționari. Oameni și locuri din județul Alba. Colecția Cristian Florin Bota*, Alba Iulia, 2015, p. 13-18.

și șansa de a cunoaște o parte din iconografia locului prin intermediul cărților poștale ilustrate.

Toate zonele de impact imagistic, clădirile importante pentru promovarea turistică a orașului, manifestațiile publice organizate aici cu diverse ocazii, s-au bucurat de atenția fotografiilor și a decidenților vremii.

Existența în colecție a dubletelor, tripletelor, realizate în timp prin retipărire sau reproducere, demonstrează că ilustratele au fost cerute pe piață, fiind bine primite de public. Chiar dacă asupra tirajelor nu avem încă date clare, se cunoaște că serviciul de poștă al orașului funcționa în Palatul Gisella, fiind deservit în anul 1918 de 47 de angajați. Pentru anul 1928, documentele de arhivă precizează că de aici au fost expediate 486.850 cărți poștale interne și 25.870 externe și că s-au primit 656.214 cărți poștale interne și 61.152 cărți poștale externe. Nicăieri nu am găsit până acum date care să spună și câte dintre aceste cărți poștale au fost ilustrate. Cu siguranță că ele nu au fost puține având în vedere numărul lor încă mare, în colecțiile publice și particulare.

Colecția, în ansamblu, demonstrează că domeniul cartofiliei este unul fascinant și la îndemâna oricui, prețurile ilustratelor vechi fiind accesibile încă multora.

Dincolo de aspectul recreativ pe care îl are în mod cert, dincolo de încărcătura nostalgică pe care o poartă, cartea poștală ilustrată rămâne un mijloc relativ ieftin și atractiv de educație, de cunoaștere a istoriei și culturii neamului. Pentru că, într-o formă concisă, ea vorbește despre evenimente, oameni, oraș, rămânând o fereastră deschisă spre lumea istoriei și a culturii.

Cartea poștală ilustrată ne învață, prin imagine, să ne putem defini și asuma o identitate, fără a o minimaliza, însă, pe a celorlalți. Mai mult, ne permite să simțim chiar bucuria colecționarului de a strânge, pentru a dăru-i mai departe.

Fig 1. Ilustrată. Alba Iulia, 1898 (francată) Postcard. Alba Iulia, 1898 (franked)

Fig 2. Ilustrată. Alba Iulia. Piața centrală, 1898 (francată) Postcard. Alba Iulia. The central square, 1898 (franked)

Fig. 3. Ilustrată. Alba Iulia. Palatul de Justiție, 1908 (francată) Postcard. Alba Iulia. The Justice Palace, 1908 (franked)

Fig. 4. Ilustrată. Alba Iulia. Hotelul Hungaria, 1904 (francată) Postcard. Alba Iulia. Hungaria Hotel, 1904 (franked)

Fig. 5. Ilustrată. Alba Iulia. Piața Hunyady, 1900 (francată) Postcard. Alba Iulia. Hunyady Square, 1900 (franked)

Fig. 6. Ilustrată. Alba Iulia. Promenada, 1900 (francată) Postcard. Alba Iulia. The promenade, 1900 (franked)

Fig. 7. Ilustrată. Alba Iulia. Cazarma Pionierilor, 1905 (francată); Postcard. Alba Iulia. The Pioneers' Barracks, 1905 (franked)

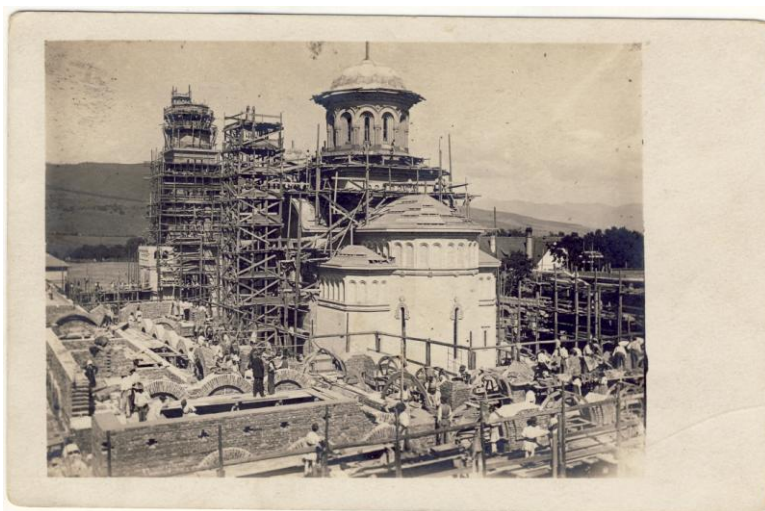

Fig. 8. Ilustrată. Alba Iulia. Biserica de încoronare, 1921 (nefrancată); Postcard. Alba Iulia. The coronation church, 1921 (un-franked)

Fig. 9. Ilustrată. Alba Iulia. Catedrala romano-catolică, 1943 (nefrancată); Postcard. Alba Iulia. The Roman-Catholic Cathedral, 1943 (un-franked)
Fig. 10. Ilustrată. Alba Iulia. Un pui de român, 1919 (nefrancată) ; Postcard. Alba Iulia. A Romanian child, 1919 (un-franked)